

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Актуальність теми дослідження. За час існування державної незалежності України ми були свідками загострення різних внутрішніх і зовнішніх протиріч з приводу реалізації багатьох аспектів державного устрою України, її внутрішньої і зовнішньої політики. Промовистими прикладами цього є численні як внутрішні проблеми (явна виражена криза системи влади в Україні) так і зовнішні загрози. Зважаючи на це, проблема формування молодшої української нації вимагає аналізу з метою вироблення змістовної, органічної, сталої і перспективної концептуальної моделі як основи для певної стратегії її розвитку на майбутнє.

Мета дослідження – аналіз, узагальнення і спроба визначення проблем формування сучасної української нації. Для реалізації мети дослідження визначаємо наступні завдання: проаналізувати проблеми формування сучасної української нації; виявити сутнісні ознаки сучасної української нації.

Об'єктом дослідження є сучасна українська нація

Предметом дослідження є процес формування української політичної нації: його сутність, критерії і особливості розвитку, проблеми і перспективи.

Нація – це велика, стала група людей, об'єднаних спільним походженням та історією, мовою, культурою, самосвідомістю та певними інтересами. Нація – це явище історичне, яке виникає на певному етапі розвитку людства. Швидке формування сучасних націй відбувається у період розвитку капіталістичних відносин. Важливою умовою формування нації є зростання національної самосвідомості. Кожна з існуючих у світі культур є унікальною та складає невід'ємну частину скарбниці світової культури. На розвиток етнічної культури впливає широке коло чинників, таких як: історичний шлях народу, взаємовплив з іншими народами; соціальні, економічні, екологічні умови; культурна політика держави та інші. Культура як необхідний компонент, і як одна з особливостей етносу, забезпечує його повноцінне функціонування. Але часто відбувається й зворотний процес – конвергенція (зближення) етнічних культур внаслідок історичного розвитку і взаємодії народів. Тому сьгодні культуру кожного етносу характеризує сукупність, з одного боку, національноспецифічних, а з іншого – загальнолюдських компонентів.

Українцем можна назвати не тільки того, хто з народження виріс на цій землі, а ще й того, хто щиро хоче бути з українцями, почуває себе їх однодумцем, членом українського народу, бажає працювати для його добра [1, с. 109-112]. Разом із терміном українець утвердилось життя і творчість Тараса Шевченка, найвеличніша постать в історії українського народу з усіма його заперечностями розмахом та тривалою силою. Саме у його творах ми можемо знайти слова найважливіші для всього українського народу. «Нації проходять і по них нема й сліду, та історія дає нам причину цього: просту і єдину розгадку у всіх випадках: впали народи тому, що не були приготовані» – Редьярд Кіплінг [2, с. 8.]. Геніальними виразниками самосвідомості українського народу на різних етапах його історичного розвитку були Т. Шевченко, М. Драгоманов, М. Грушевський та інші.

Негативним чинником, що уповільнював процеси становлення української нації, була відсутність власної держави, національної еліти. Україна була поділена між Російською і Австро-Угорською імперіями. Суттєво гальмувала розвиток українців політика етноциду. У 1863 р. було заборонено друкувати українською мовою підручники, читанки і тексти до музичних творів але незважаючи на все це, діячі української культури створили чудові зразки в галузі літератури (Т. Шевченко, І. Котляревський, Панас Мирний, І. Франко). Новим етапом формування української нації слід вважати початок 90-х років. 16 липня 1990 року Верховна Рада УРСР прийняла документ історичного значення – Акт про державний суверенітет, а 24 серпня 1991 року було проголошено незалежність України.[3, с. 2]. 1 грудня 1991 року відбувся Всеукраїнський референдум, на якому народ підтвердив цей історичний вибір. Того ж дня було обрано й Президента держави.

Українська сучасна нація – це людність, що залишилася від геноциду, від голодоморів, від репресій, від колективізацій та депортацій. Це недостріляна, недобита, недопалена живцем, недомордована морально маса людей. Це народ, що 70 років безоплатно працював на Росію, народ, що 70 літ терпів національний гніт, напругу, злидні. З усього сказаного, що нам відомо, найприйнятнішими є такі поняття. Нація – це етнічна спілка однодумців і одномовців, які живуть на своїй території незалежно від того мають чи не мають свою державу. Якщо етнічна спілота не є однодумцями, а мислить різновекторно, то ця спілота хвора, розколота і її треба лікувати.

Висновки. Отже, сучасне становлення української політичної нації, по суті, є відображенням її історичного самовідтворення. В наш час вирішення більшості проблем національного становлення України зводиться значною кількістю дослідників до відродження національної культури та самосвідомості. І це природно, оскільки на початкових етапах свого самовизначення кожна нація має усвідомити власні потреби й інтереси, своє місце у глобальному світі, за рахунок чого сформувати свій національний світогляд. З іншого боку, йдеться про необхідність розгортання в сучасному українському суспільстві такої культурної політики (як домінування культури над політикою), яка була б: з одного боку, пошуком нацією шляху до самоідентифікації, що є першою потребою будь-якої спілоти; з іншого, – запорукою органічного входження української нації у світову спіллоту.

Список використаних джерел

1. Грушевський М.С. Хто такі українці і чого вони хочуть? К., 1991. 54 с.
2. Липа Ю. Призначення України. Львів. «Просвіта». 1992. С. 298.
3. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, №4, 2014.